

voeding

Muesli geeft rustige groei

Schapenmuesli. Mengvoerbedrijf Havens in Maashees bracht dit nieuwe voer begin vorig jaar als eerste op de Nederlandse markt. Vooral voor foklammeren zou het goed zijn. Het Schaaп sprak erover met Havens en met de fokker die ervoor zorgde dat het in ons land wordt gemaakt.

Het menu voor schapen en lammeren is niet bepaald gevarieerd. 's Zomers gras, 's winters meestal ruwvoer en brok. Er zijn wel wat schapenhouders die rantsoenen maken met bijproducten, maar door de bank geno-

men krijgen schapen niet veel variatie voor de kiezen.

Havens heeft daarin verandering gebracht. Sinds januari 2010 brengt het bedrijf in Maashees een muesli voor schapen en lammeren op de markt. Muesli. Dat klinkt luxe. Duur. Een tikeltje overdreven wellicht. Het is maar hoe je het bekijkt. Achter die muesli zit een interessante filosofie. Misschien valt de hogere prijs dan weer mee.

PENS KRIJGT KANS TE ONTWIKKELEN

De muesli van Havens bestaat uit gewone lammerenkorrel, gedroogde luzerne en luzernekorrels, ontsloten granen zoals gerstevlokken en maisvlokken, maispellets en bietenpulppellets. De muesli is vooral bedoeld voor foklammeren. Niet voor mestlammeren die feitelijk maar één ding moeten doen: zo efficiënt mogelijk hard groeien. Daarvoor is er gewone lammerenbrok, maar die heeft een nadeel, zegt nutritioniste Esther Verhees van Havens: "De pens van jonge lammeren ontwikkelt zich in het begin onvoldoende, doordat in krachtvoer te weinig structuur zit." Pensontwikkeling, die vanaf twee weken tot zes weken leeftijd plaatsvindt, is belangrijk. Op latere leeftijd, als het lam een volwassen ooi is geworden, haalt een slecht ontwikkelde pens minder energie uit het voedsel. Zulke ooiën krijgen eerder slepende melkziekte. In de muesli zit juist veel structuur.

Esther Verhees en Leo Basten van Havens: "Lammeren eten al een paar dagen eerder van muesli dan van lammerenkorrel."

Muesli heeft ook als voordeel dat de hele ontwikkeling van het lam rustiger is. De organen krijgen alle tijd om zich goed te ontwikkelen. Vandaar dat Havens het over duurzame voeding heeft. Het voer bevat bewust niet te veel eiwit. Dat heeft weer als voordeel dat de mest van de lammeren vaster is, met minder kans op diarree. Er is geen koper aan toegevoegd en dat is voor de Texelaars natuurlijk belangrijk, met hun gevoeligheid voor koper. De Ca/P-verhouding is ruim genoeg om urinestenen te voorkomen.

VERKOOP BOVEN VERWACHTING

De muesli is echt lekker. Esther Verhees: "Schapen zijn kieskeurige eters. Ze pikken lekkere dingen eruit. Daarom zijn alle bestanddelen smakelijk. Hierdoor gaan de lammeren al een paar dagen eerder vreten van muesli dan van lammerenkorrel."

Familiebedrijf

Havens is een familiebedrijf, gesticht in 1845. De jaarlijkse voerafzet is 550.000 ton. Havens exporteert naar 55 landen. Het bedrijf bestaat uit een graanhandel, een mengvoertak voor intensieve veehouders en een mengvoertak voor hobbyhouders. Die laatste tak is vrij groot. Havens verkoopt veel voer in zakken. Het bedrijf heeft al langer muesli's voor paarden, kalveren, geiten en allerlei hobbydieren. Vanaf 2010 verkoopt Havens L&S, muesli waarbij 'L' staat voor lammeren en 'S' voor schapen.

'Mijn schapen zijn vitaler en gezonder'

Theo van Deijne vroeg twee jaar geleden aan Havens of zij in ons land muesli wilden gaan maken. Hij betrok dit voer al twee jaar van een Belgische leverancier. "Wat zij maken, moet in Nederland ook kunnen", zegt Texelaar fokker Van Deijne. Hij was er in die eerste twee jaar achtergekomen dat zijn schapen veel vitaler en gezonder waren dan voorheen. "Natuurlijk is de Texelaar ook ruimer en dus vitaler geworden, maar ik denk dat het vooral door de muesli komt. Ze vervetten niet zo gauw, verslikken zich niet, hoesten minder en groeien rustiger uit tot een sterk schaap. Diarree en pensverzuring heb ik niet meer gezien." Hij heeft de muesli van Havens op zijn bedrijf uitgetest, tegelijk met de Belgische muesli die hij al had en gewone lammerenkorrel. De groep die krachtvoer kreeg, had duidelijk dunner mest. De muesli's deden het allebei even goed. Voor Van Deijne reden om het voer voortaan bij Havens te kopen.

"De lammeren zijn steeds in een mooie conditie. Ze zijn wat lichter dan met korrel, maar niet kleiner. Ze tonen hartstikke mooi. Ik geef de muesli ook aan de oudere ooien en die zijn eveneens vitaler nu. Maar dat kan ook wel doordat de Texelaar van tegenwoordig ruimer is." Hij voert de ooien vanaf een week voor het werpen beperkt muesli. Na drie à vier dagen na aflammeren krijgen ze de muesli onbeperkt en vreten dan 1,5 kilo per dag. Deze hoeveelheid bouwt hij af vanaf vier weken na werpen tot spenen. De lammeren vreten vanaf twee weken mee en ze krijgen onbeperkt muesli tot twee weken na spenen, zodat er geen speendip is. Twee weken na spenen krijgen ze nog 250 tot 300 gram per dag. De voor de keuringen geselecteerde lammeren krijgen nog tot na de keuringen muesli, de rest niet meer vanaf de selectie in juli. Van Deijne is dik tevreden. Hij vindt de muesli van Havens niet te duur, maar duurder moet het niet worden.

THEO VAN DEIJNE

PLAATS: ZEELAND (N.-BR.)
BEDRIJF: HONDERD VOLWASSEN STAMBOEK TEXELAAROOIEN, ZESTIG JAARLINGOOIEN WAARVAN DE HELFT AFLAMMERT. ZZP'ER VOOR LOONWERK. AKKERBOUWER.
WEBSITE: WWW.VANDEIJNE.NL

De verkoop verloopt boven verwachting. "In augustus hadden we de begrote omzet voor heel 2011 al gehaald", zegt Leo Basten, hoofd verkoop van Havens. "Vooral de verkoop van zakgoed gaat goed. De drie- tot vierhonderd dealers in Nederland hebben het voer allemaal in het assortiment. En we hebben enkele klanten die het rechtstreeks van ons in bulk afnemen."

Havens heeft daarvoor een stevige reclamecampagne gevoerd. Het bedrijf adverteert, is op veel schapenshows en geeft op verzoek lezingen. Dat is allemaal nodig want, zo meent het mengvoerbedrijf, schapenhouders zijn traditioneel. Ze veranderen het rantsoen niet gauw. "Maar ze herkennen de diarreeproblemen en speendipjes en zien graag een rustige en robuuste groei", zegt Esther Verhees. En de prijs? Eind augustus was die

€ 11,80 per zak van 25 kilo. Wel duurder dan de lammerenkorrel van Havens (€ 9,85), maar daar staan de genoemde

voordelen tegenover. Het is aan de schapenhouder om te beslissen of hij het ervoor overheeft. <<

Voedingswaarde

	L&S MUESLI	LAMMERENKORREL
VEM	930	970
VEVI	980	1030
DVE	90	100
OEB	5	15
Ruw eiwit	140	160
Ruw vet	35	37
Zetmeel	125	155
Ruwe celstof	195	105
Ca	11,0	12,5
P	3,8	3,6